

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 210-01/16-4/ EPA 1567-VII
Ljubljana, 7. 2. 2017

Državni svet Republike Slovenije je na 48. seji 7. 2. 2017 na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 23/03, 69//04, 68/06 in 47/13), sprejel naslednje

M n e n j e

k Dopolnjenemu predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol-A)

Državni svet dopolnjen predlog zakona **podpira**.

Predstavniki Ministrstva za notranje zadeve in Policije (v nadaljevanju: predlagatelj) so predstavili predlog zakona. Zakon o pooblastilih in nalogah policije (v nadaljevanju: predlog zakona) je temeljni predpis, ki ureja policijska pooblastila in naloge. Določena področja delovanja Policije so se v preteklih letih toliko spremenila, da je zakon potreben dopolnitve, eden od povodov pa je tudi uveljavitev odločbe Ustavnega sodišča, ki govori o hrambi podatkov o DNK. Predlagatelji so poudarili, da je priprava novele potekala dolgo in da je usklajevanje potekalo znotraj vlade in med ministrstvi, prav tako pa tudi z Uradom varuhinje človekovih pravic in z Informacijsko pooblaščenko, nevladnimi organizacijami in s fakultetami. Pri pripravi so bile upoštevane tudi smernice in akti EU. Glede usklajenosti z ministrstvi je predlagatelj opozoril, da ima glede uporabe električnega paralizatorja Ministrstvo za pravosodje zadržek.

V okviru priprave predloga zakona je bilo za nekatera občutljiva vprašanja (uporaba dronov, električni paralizatorji, sistem ANPR (avtomatska prepoznavna registrskih tablic), zbiranje podatkov o letalskih potnikih...) pripravljeno dodatno gradivo v obliki petih (5) prilog, gre za presojo vplivov različnih ukrepov (tehnična sredstva) na varstvo človekovih pravic, posege v zasebnosti in varovanje osebnih podatkov. Predlog zakona natančneje opredeljuje določene ukrepe, posamezna tehnična sredstva pa bodo Policiji omogočala bolj učinkovito izvajanje nalog in uporabo sodobne opreme v skladu s tehnološkimi rešitvami in tudi z razvojem kriminalnih združb. Posamezna ključna vprašanja, ki so urejena v predlogu zakona so: način izdelave prirejene identitete in njena dejanska uporaba (operativni pogoji); povečan nabor ukrepov pri iskanju pogrešanih oseb; uporaba prekritih in namenskih kontrol; dopolnjena določba glede prepovedi približevanja; ukrepi za zmanjšanje nasilja na športnih prireditvah; uporaba novega prisilnega sredstva - električni paralizator. Pri električnem paralizatorju gre za prisilno sredstvo, ki bo umeščeno med uporabo palice in plinskega razpršilca na eni strani in strelnim orožjem na drugi. Pri uporabi

električnega paralizatorja bo šlo za najbolj nadzorovano prisilno sredstvo in bo natančno definirana uporaba. Gre za popolno sledljivost (čas in trajanje uporabe, moč uporabe, točka od koder se ga bo uporabilo), česar npr. pri strelnem orožju ni. Predlog zakona na novo ureja tudi zbiranje podatkov o letalskih potnikih in izvajanje sistema ANPR, pri čemer gre za tehnično sredstvo, ki bo prometni policiji predvsem na avtocestah omogočalo bolj učinkovit nadzor prometa. Predlagatelj je pri tem poudaril, da ne gre za novo pooblastilo, že sedaj policist lahko preko sistema e-policist pregleda in preveri registrsko tablico in preveri ostale podatke.

Državni svet je podprl predlog zakona in pohvalil široko zastavljeno razpravo in usklajevanje predlagatelja z različnimi deležniki - ministrstvi, nevladnimi organizacijami, Informacijsko pooblaščenko (IP), Uradom varuhinje za človekove pravice, pravno stroko in drugimi pri pripravi predloga zakona.

Državni svet je pri tem opozoril na nekaj dilem v zvezi s predlogom zakona. Tako je bil izpostavljena opredelitev napada na policista, pri čemer napadalec nima namena preprečiti izvedbe policijske naloge ali poškodovati ali vzeti življenja policistu in ali je takšno dejanje zato sploh mogoče šteti za nezakonito. Državni svetniki so izpostavili nejasnost obrazložitve k 24. členu, v katerem gre za omejevanje svobode gibanja osebam kljub temu, da niso storile nobene kršitve do trenutka uporabe ukrepa in se postavlja vprašljivost sprožilnega momenta za izvajanje policijskega ukrepa in morebitne subjektivne ocene posameznega policista za začetek izvajanja ukrepa. Predlagatelj je Državnemu svetu pojasnil, da so pretehtali omenjene rešitve in bo v nadaljevanju sprejemanja predloga zakona dodatno opredeljeno kdaj gre za nezakonita ravnanja osebe, čeprav ta nima namena policistu preprečiti izvedbe policijske naloge ali ga poškodovati ali mu vzeti življenje, lahko pa ogrozi osebno varnost policista s tem, ko ga napade (s prijemanjem, grabljenjem, za roke, oblačila in podobno). Gre za nezakonito neposredno aktivnost osebe zoper policista, saj ima takšno ravnanje vse elemente prekrška ali kaznivega dejanja. Po Zakonu o varstvu javnega reda in miru so že milejše oblike nedostojnega vedenja do uradne osebe opredeljene kot prekršek.

Državni svet je podobno kot Informacijska pooblaščenka, nekatere nevladne organizacije in ZPS opozoril na uporabo električnih paralizatorjev in uporabo brezpilotnih letal ali dronov, zbiranje osebnih podatkov in sistem ANPR in na morda pomanjkljivo opredelitev načina in širine uporabe in namena zbranih podatkov. Tako so državni svetniki izpostavili, da je vsak nadzor nad posameznikom vdor v njegovo zasebnost, strinjali so se, da se je temu pri policijskem delu nemogoče izogniti, vendar pa je nujen ustrezen nadzor. Glede sistema ANPR je predlagatelj posebej izpostavil, da je pri nas vsako leto ukradenih veliko vozil in registrskih tablic in z njihovo pomočjo se vršijo kazniva dejanja, prav tako so na cesti vozniki, ki ne izpolnjujejo pogojev za cestni promet in veliko takšnih vozil, ki so nevarna in tudi na način hitrejšega prepoznavanja bo mogoče koga od teh voznikov umakniti s cest in povečati prometno varnost. Uvedba sistema ANPR je bila opredeljena že v Resoluciji o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025, ki je bila v Državnem zboru sprejeta 2015.

Državni svet je ugotovil, da so bili v okviru obravnave predloga zakona na 32. seji Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo sprejeti amandmaji Poslanske skupine SDS k 3. n 16. členu in amandmaji odbora k 6., 7., 9., 14., 24.,

35., 41., 42., 43., 46., 47., 49. in 50. členu, dodan pa je bil še nov 57.a člen. Tako je bil pripravljen dopolnjen predlog zakona, ki je pojasnil ali odpravil tudi nekatere dileme, ki so se izpostavile v razpravi v Državnem svetu, tako v zvezi s 24. členom, kjer se predlog rešitve dodatno omeji samo na organizirane skupine navijačev in bo upošteval načelo sorazmernosti, kot tudi glede bolj natančno opredeljenega nadzora nad uporabo električnih paralizatorjev, opredelitve pravne podlage za uporabo brezpilotnih letalnikov v posameznih primerih in uporabe sistema ANPR, da bo posebej opredeljeno, da tehnične rešitve ne smejo omogočati obrazne prepoznave.

Državni svet je posebej izpostavil uporabo termovizije, ki jo je kot problematično opredelila IP in da bi njeno rabo za vpogled skozi zidove zasebnih stanovanj že lahko šteli za hišno preiskavo. Predlagatelj je Državnemu svetu pojasnil, da se v tem primeru ne strinjajo z IP, da gre za poseg v zasebnost in da ne gre za hišno preiskavo, saj bodo s termovizijo le v skrajnih primerih, kot so ugrabitve, teroristični napadi preverjali lokacijo oseb v prostorih.

Državni svetniki so želeli preveriti, katerim nalogam so namenjena predvidena finančna sredstva za evidenco gradiv spolnega izkoriščanja mladoletnih oseb, ki bodo v obdobju 2017-2021 preseгла milijon evrov. Predlagatelj je pojasnil, da gre v tem primeru za shranjevanje gradiva, ki bo preprečilo sekundarno viktimizacijo mladoletnikov, ki so bili žrtve spolnega izkoriščanja. Gradiva se bodo hranila v soglasju z oškodovanci, Policiji pa ne bo treba vsakič znova žrtev nadlegovati glede prepoznave v gradivih. Finančni vložek je relativno velik, se pa razdeli na obdobje štirih let, kupljena bo oprema za hranjenje gradiva, omogočeno bo ustrezno hranjenje gradiva in opravljena bodo usposabljanja policistov za nove naloge.

Državni svet je poudaril, da je treba policistom dati ustrezno orodje oziroma tehnična sredstva, ki bodo omogočala normalno delo, ki bo sledilo tehničnemu napredku in opremi kriminalnih združb ter tehničnemu napredku družbe v celoti. Predlagatelj je izpostavil, da so vsa pooblastila in uporaba tehničnih sredstev natančno opredeljena, nekateri pravijo, da gre celo za pretirano regulacijo, vendar Policija želi, da je vsaka uporaba prisilnega sredstva podvržena natančni kontroli, saj to ne pomeni le varstva človekovih pravic in varovanje državljanov pred vsako zlorabo policijskega pooblastila, ampak nadzor pomeni tudi možnosti za izboljšanje dela Policije.

Mitja Bervar, mag. manag.
predsednik